

Sterkur Stöðvarfjörður

Ársskýrsla 2024

Valborg Ösp Árnadóttir Warén

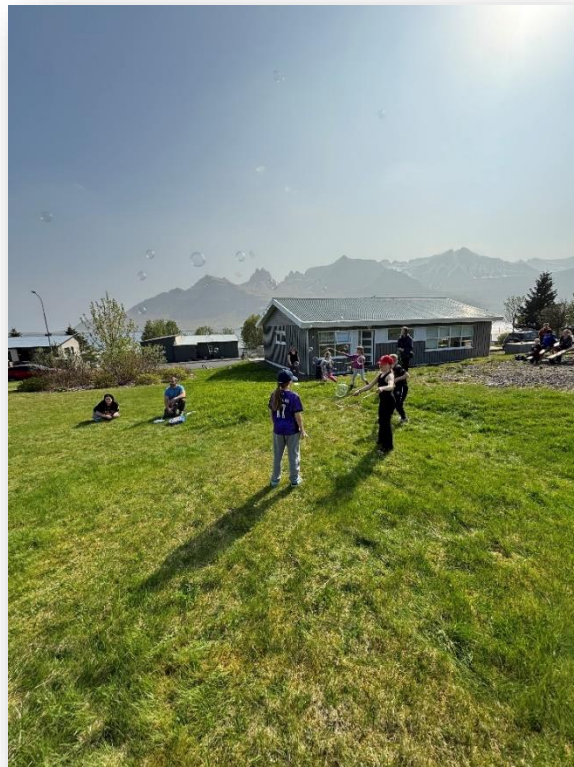
BYGGÐASTOFNUN

Efnisyfirlit

Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum	2
Inngangur	3
Verkefnisstjórn	4
Verkefnið	5
Meginmarkmið og starfsmarkmið Sterks Stöðvarfjarðar – Stöðumat	5
Meginmarkmið 1: Fyrirmyndar umhverfi	6
Meginmarkmið 2: Samheldið samfélag	8
Meginmarkmið 3: Öflugt atvinnulíf	10
Meginmarkmið 4: Sterkir innviðir	13
Styrkir 2024	15
Staða styrkra verkefna frá 2023	17
Styrk verkefni frá 2022	18
Hugleiðingar verkefnisstjóra	19

Sápukúluþjör á Balanum í boði Skemmtifélags Stöðvarfjarðar

Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum

Markmiðið með Brothættum byggðum er að sporna við viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðalögum landsins. Verkefnið er unnið með því að fá fram skoðanir íbúanna sjálfra á framtíðarmöguleikum heimabyggðarinnar og leita lausna á þeirra forsendum í samvinnu við ríkisvaldið, landshlutasamtök, atvinnuþróunarfélag, viðkomandi sveitarfélags, brottflutta íbúa og aðra. Undirmerkið verkefnisins eru þessi:

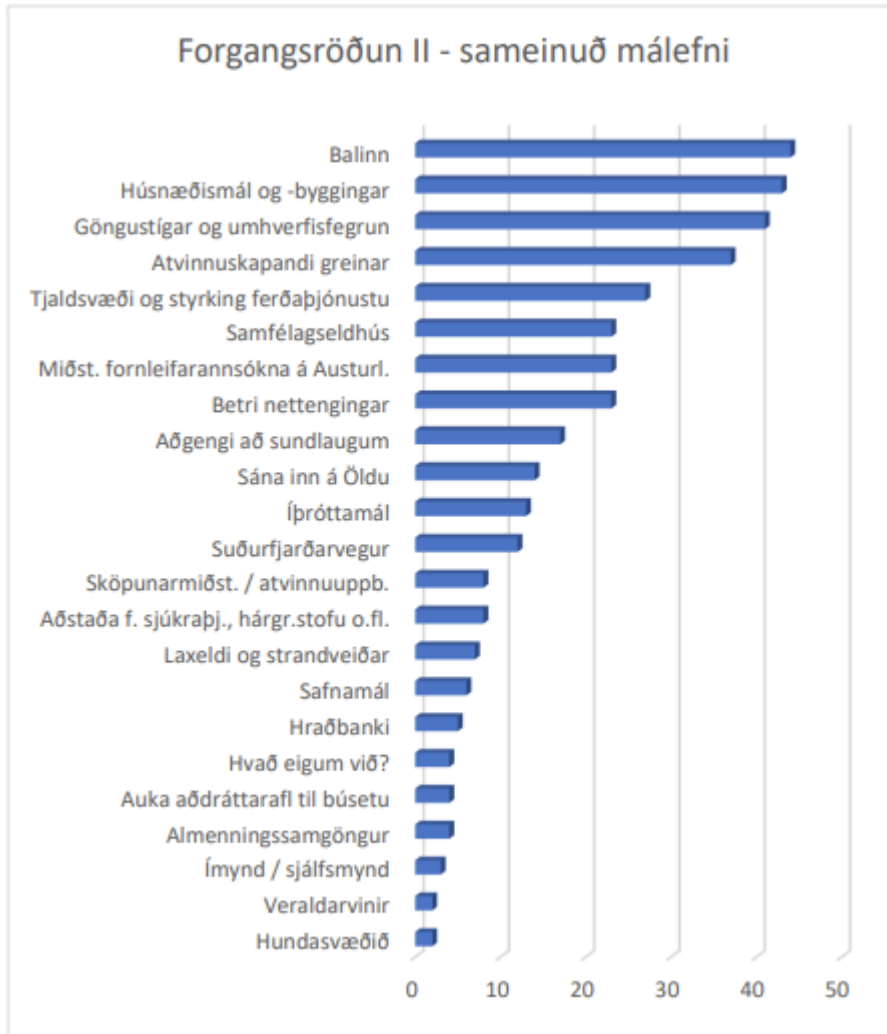
- Að auka viðnámsþrótt brothættra byggðarlaga gegn hnignun svo sem fólksfækkun, skekktri aldersdreifingu og áföllum í atvinnulífi.
- Að virkja frumkvæði og samtakamátt íbúa og auka vitund þeirra um eigin þátt í þróun samfélagsins.
- Að gefa íbúum kost á að taka þátt í forgangsröðun málefna.
- Að stilla saman strengi ríkis, sveitarfélags, opinberra stofnana, atvinnulífs og íbúa í ákvörðunum sem varða viðkomandi byggðarlag.
- Að nýta verkefnið til að vekja athygli á viðfangsefnum sem eiga við í fleiru en einu byggðarlagi og leita lausna á þeim í samstarfi við stjórnvöld og aðra hagsmunaaðila.

Undirritun samninga við Mílu vegna lagningu ljósleiðara

Inngangur

Stöðvarfjörður hóf þátttöku sína í byggðarþróunarverkefninu Brothættar byggðir í mars 2022. Þá var haldið vel heppnað íbúabing í blíðskaparveðri og var þátttaka íbúa góð. Á íbúabinginu komu fram helstu málefni sem brunnu á íbúum, ásamt því að stefna verkefnisins var gróflega mótuð. Fulltrúar íbúa í verkefnisstjórn voru kosnir og forgangsöröðun verkefna var skilgreind eftir kosningu íbúa um þau málefni sem skiptu þau mestu máli.

Forgangsöröðun íbúabings.

Verkefnisstjórn

Verkefnisstjórn er skipuð fulltrúum samstarfsaðila um verkefnið, það er Fjarðabyggð, Sambandi sveitarfélaga á Austurlandi (SSA), Austurbrú, íbúum og Byggðastofnun.

Í verkefnisstjórn Sterks Stöðvarfjarðar sitja eftirtaldir aðilar:

- **Ásdís Helga Bjarnadóttir, yfirverkefnastjóri hjá Austurbrú**
- **Bjarni Stefán Vilhjálmsson, fulltrúi íbúa**
- **Bryngeir Ágúst Margeirsson, fulltrúi íbúa**
- **Helga Harðardóttir, sérfræðingur hjá Byggðastofnun**
- **Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur hjá Byggðastofnun**
- **Haraldur L. Haraldsson, fulltrúi Fjarðabyggðar**
- **Stefán Þór Eysteinnsson, fulltrúi Fjarðabyggðar**

Verkefnisstjóri er Valborg Ösp Árnadóttir Warén

Breytingar urðu í verkefnisstjórn Sterks Stöðvarfjarðar árið 2024.

Valgeir Ægir Ingólfsson lét af störfum hjá Fjarðabyggð og í hans stað kom Haraldur Línal Haraldsson. Alda Marín Kristinsdóttir fór í ársleyfi frá störfum hjá Austurbrú og í hennar stað kom Ásdís Helga Bjarnadóttir.

Verkefnisstjórn fundaði tíu sinnum í gegnum fjarfundarbúnaðinn Teams á árinu, auk þess að halda tvo fjarfundi í tengslum við úthlutanir úr Frumkvæðissjóði verkefnisins. Öll stjórnin hittist á Stöðvarfirði þann 29.ágúst í tengslum við íbúafund sem var haldinn sama dag. Fyrir þann fund fékk verkefnisstjórn kynningu á nokkrum styrktum verkefnum. Til dæmis bauð Solveig Friðriksdóttir okkur í skemmtilega jóggöngu, Kaffibrennslan Kvörn og Brauðdagur Deighús bauð í veitingar og svo var endað á Steinasafni Petru.

Stjórn Byggðastofnunar hélt stjórnarfund sinn á Stöðvarfirði í enda október. Fundurinn var haldinn í samkomuhúsinu. Eftir fundinn var boðið upp á fiskibollur frá Ástrós ehf. Í framhaldi af því kynnti verkefnisstjóri verkefnið Sterkan Stöðvarfjörð fyrir stjórn. Að því loknu var farið í heimsókn í Sköpunarmiðstöðina og verkefni sem hafa fengið styrk úr frumkvæðissjóðum kynnt. Var ánægjulegt að fá stjórn Byggðastofnunar í heimsókn og geta sýnt stjórnarmeðlimum hve mikil gróska og kraftur er í fólki hér á Stöðvarfirði.

Verkefnisstjóri, ásamt fulltrúum íbúa í verkefnisstjórn hafa haldið nokkra minni íbúafundi um afmörkuð málefni. Strax í byrjun janúar var boðið í kaffi og spjall til þess að skerpa á áherslum verkefnisins í byrjun árs. Í vor var fundur um íbúðauppbyggingu á Stöðvarfirði. Í byrjun desember var svo jólakaffi á Balaborg en þar fór verkefnastjóri yfir árið og tók stöðuna á starfsmarkmiðum. Á þeim fundi kom fram vilji íbúa að Fjarðabyggð fari þess á leit við Byggðastofnun að óska eftir framlengingu á verkefninu. Verkefnisstjóri fór á fund bæjarráðs þar sem þessari beiðni íbúa var komið á framfæri. Íbúar vildu einnig að meiri áhersla yrði lögð á atvinnuuppbyggingu í verkefninu. Verkefnisstjórn ákvað því að við næstu úthlutun úr Frumkvæðissjóði Sterks Stöðvarfjarðar verði sérstök áhersla lögð á atvinnuuppbyggingu á svæðinu.

Verkefnið

Sterkur Stöðvarfjörður byggir á verkefnislýsingu sem unnin hefur verið á vegum Byggðastofnunar fyrir verkefnið Brothættar byggðir. Eins og áður hefur komið fram, þá er meginmarkmið verkefnisins að spornað verði við viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðalögum landsins. Sérstaða verkefnisins er fólgin í virkri þátttöku íbúa og víðtæku samstarfi stjórnkerfis og stöðstofnana við viðkomandi samfélag. Í hverju verkefni, það er hverri brothættari byggð, er mótuð skýr framtíðarsýn, markmið og verkefnisáætlun og unnið samkvæmt áfangaskiptu verklagi Brothættra byggða. Verkefni sem sett eru fram eru afrakstur íbúapings, vinnu verkefnisstjórnar og niðurstaða íbúafundar. Meginmarkmið Sterks Stöðvarfjarðar eru fjögur ásamt starfsmarkmiðum sem eru vel skilgreind, með skýran tímaramma og ábyrgðaraðila.

Meginmarkmið og starfsmarkmið Sterks Stöðvarfjarðar – Stöðumat

Markmið Sterks Stöðvarfjarðar eru sett fram í fjórum meginmarkmiðum ásamt framtíðarsýn til næstu þriggja ára, sem hljóðar svo:

Stöðvarfjörður iðar af mannlífi og íbúar á öllum aldri eru virkir þátttakendur í samfélaginu. Atvinnulíf er öflugt og störfum hefur fjölgað, hvort sem það eru störf í bænum eða óstaðbundin störf. Íbúum hefur fjölgað og Stöðvarfjörður er þekktur sem fjölskylduvænt og gott samfélag sem tekur vel á móti nýbúum. Stöðvarfjörður hefur byggst upp sem eftirsóttur ferðamannastaður og menningar- og nýsköpunarbær og í þorpinu er næg gisting og þjónusta ásamt fjölbreyttum möguleikum til afþreyingar. Balinn er orðinn að skjólgóðu og notalegu útivistarsvæði fyrir fjölskyldur. Svæðið er gróíð og fallegt og þar er nýr leikvöllur með leiktækjum og afþreyingu fyrir allan aldur. Miðbærinn hefur byggst upp og hefur fallega og snyrtilega ásýnd. Húsin í þorpinu eru falleg og þeim er vel við haldið. Það liggur góður og breiður vegur inn í fjörðinn og út í þorp.

Verkefnisáætlun¹ er einnig tengd heimsmarkmiðum Sameinuðu Þjóðanna og eru viðeigandi heimsmarkmið skilgreind við hvert meginmarkmið.

Meginmarkmiðin fjögur eru:

- Fyrirmyndar umhverfi
- Samheldið samfélag
- Öflugt atvinnulíf
- Sterkir innviðir

Starfsmarkmið þessara meginmarkmiða eru samtals 44 og eru fjölbreytt og ná til allra þátta samfélagsins.

Á búafundi sem haldinn var í ágúst 2024, ákváðu íbúar Stöðvarfjarðar að bæta við starfsmarkmiði (sjá starfsmarkmið 1.13) en mikil óánægja er með opnunartíma á gámasvæðinu sem er opið einu sinni í viku um miðjan dag, þegar flestir íbúar eru við vinnu. Á sama fundi var ákveðið að hætta við tvö markmið (sjá starfsmarkmið 1.7 og 2.8). Hér fyrir neðan eru starfsmarkmið hvers meginmarkmiðs og staða þeirra skilgreind. Sú skilgreining byggir á huglægu mati verkefnisstjóra.

¹ https://www.byggdastofnun.is/static/files/Brothaettar_byggdir/Stodvarfjordur/sterkur-stodvarfjordur-markmid-og-framtidasyn.pdf

Meginmarkmið 1: Fyrirmyndar umhverfi

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar	Markmiði lokið skv. verkefnisáætlun
1.1 Farið verði í hugmyndavinnu með virku samstarfi íbúa og sveitarfélags um nýtingu á Balanum.						Lokið	Vor 2023
1.2 Uppbygging hafin á Balanum og fyrstu áföngum lokið 2023.							Lok árs 2023
1.3 Átak í gerð göngu – og hjólastíga. A.m.k. tvær nýjar leiðir verði tilbúnar haustið 2025.						Lokið	Haust 2025
1.4 Útgáfa á göngukorti eða rafrænni leiðsögn um Stöðvarfjörð og nágrenni.							Lok árs 2023
1.5 Árlegir hreinsunardagar. Úrbótanganga.						Lokið '23 og '24	
1.6 Íbúafundur og hugmyndavinna um hvernig miðbæ er ákjósanlegast að hafa á Stöðvarfirði.							Vor 2023
1.7 Kannaður verður grundvöllur fyrir því að haldið verði áfram með verkefnið Skúlpúraslóð.						Aflagt á íbúafundi 2024	Sumar 2023
1.8 Skoðaður verður sá möguleiki að sett verði útlíkamsræktartæki við vinsælar gönguleiðir.							Vor 2024
1.9 Greining gerð á hundasvæði.						Lokið	Lok árs 2023
1.10 Göngustígum á Stöðvarfirði og í grennd við þorpið verði viðhaldið og vinna kláruð við endurbætur eftir því sem við á.							Lok árs 2024
1.11 Gangstéttir kláraðar og bætt þar sem vantar.							Lok árs 2024
1.12 Kannaðir verði möguleikar á aðgerðum í orkusparnaði fyrir íbúðarhúsnæði.						Lokið	Lok árs 2023
1.13 Reglur varðandi opnunartíma móttökustöðva vegna endurvinnslu verða endurskoðaðar.							Lok árs 2024

1.1 Hugmyndavinna um nýtingu á Balanum: Búið er að teikna svæðið eftir hugmyndavinnu íbúa.

1.2 Uppbygging á Balanum hafin og fyrsta áfanga lokið í lok árs 2023: Svæðið var sett í aðalskipulag Fjarðabyggðar í ár.

1.3 Átak í gerð göngu – og hjólastíga. A.m.k. tvær nýjar leiðir verði tilbúnar haustið 2025: Þrjú göngustígar voru lagðir sumarið 2023 og sumarið 2024 var göngustígurinn í átt að Byrgisnesi lengdur.

1.4 Útgáfa á göngukorti eða rafrænni leiðsögn um Stöðvarfjörð og nágrenni: Íbúasamtök Stöðvarfjarðar fengu styrk frá Frumkvæðissjóði 2023 til þess að hefja undirbúning á rafrænu göngukorti um Stöðvarfjörð. Greinargerð er tilbúin ásamt framkvæmdaáætlun og fyrstu skilti fara upp vorið 2025.

1.5 Árlegir hreinsunardagar: Árlegt starfsmarkmið. Vel heppnaður hreinsunardagur var haldin 29. apríl.

1.6 Íbúafundur og hugmyndavinna um hvernig miðbæ er ákjósanlegast að hafa á Stöðvarfirði: Það hefur ekki enn tekist að halda formlegan fund um þetta starfsmarkmið en á öðrum íbúafundum hafa komið fram hugmyndir er varða miðbæinn. Óstofnað félag um ferðapjónustu á Stöðvarfirði fékk styrk úr Frumkvæðissjóðnum til uppbyggingar á áningarstöðum ferðafólks og munu þessar hugmyndir sem hafa komið fram, eflaust nýtast til að klára það verkefni.

1.8 Skoðaður verður sá möguleiki að sett verði útilíkamsræktartæki við vinsælar gönguleiðir: Ungmennafélagið Súlan fékk styrk úr Frumkvæðissjóðnum árið 2024 til að koma upp útilíkamsræktar tækjum. Beðið er eftir að það fari að hlýna svo að hægt sé að koma tækjunum upp og í notkun.

1.9 Greining á hundasvæði Stöðvarfjarðar: Leyfi var fengið hjá Fjarðabyggð um uppbyggingu á svæðinu eftir greiningavinnu sem nokkrir íbúar unnu. Ekki hefur verið unnið meira í þessu starfsmarkmiði.

1.10 Göngustígum viðhaldið: Í sumar var malbikuð gangstéttin við Fjarðarbraut sem er mikil gleði tíðindi enda lögðu íbúar mikla áherslu á að farið yrði í það verkefni þar sem það er mikið öryggisatriði.

1.12 Kannaðir verði möguleikar á aðgerðum í orkusparnaði fyrir íbúðarhúsnæði fyrir lok árs 2023: Íbúar hafa tekið þetta starfsmarkmið aftur upp og eru að vinna í því að kaupa varmadælur til uppsetningar.

1.13 Reglur varðandi opnunartíma móttökustöðva vegna endurvinnslu verða endurskoðaðar: Verkefnastjóri sendi inn greinargerð til Fjarðabyggðar vegna óánægju íbúa Stöðvarfjarðar með opnunartíma móttökustöðvar bæjarins. Reglur varðandi opnunartíma móttökustöðva í Fjarðabyggð eru í endurskoðun hjá sveitarfélaginu.

Meginmarkmið 2: Samheldið samfélag

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar	Markmiði lokið skv. verkefnisáætlun
2.1 Virkja fjarbúa og stofna félag brottfluttra Stöðfirðinga.						Lokið	Lok árs 2022
2.2 Kanna grundvöll fyrir leigu-miðlun fyrir íbúðir sem ekki eru í heilsárs notkun.						Lokið	Vor 2023
2.3 Athuga þörf og fýsileika á húsnæðiskostum fyrir aldraða, svo sem þjónustuíbúðum, dvalar-heimili og minni raðhúsum							Lok árs 2023
2.4 Sveitarfélagið skoði möguleika á ýmsum fjárhagslegum aðgerðum, til dæmis að fella niður eða gefa afslátt af opinberum gjöldum í því skyni að laða að nýja íbúa, fyrirtæki og fjárfesta							Lok árs 2024
2.5 Kannaðir verði möguleikar á breytingu á opnunartíma sundlaugar með tilraunaverkefni í þeim tilgangi að koma til móts við þarfir notenda og auka nýtingu á sundlauginni.						Athuga með fyrir '25	Sumar 2023
2.6 Kannaður verði grundvöllur fyrir lækun orkukostnaðar í rekstri sundlaugar.							Lok árs 2023
2.7 Finna leiðir til að styrkja rekstur verslunar frekar til framtíðar, meðal annars með aðgerðum Bygðaaáætlunar (A9).							Haust 2022
2.8 Aðstaða við Ölduna verði bætt.						Aflagt á íbúafundi '24	Lok árs 2024
2.9 Tryggja þeim sem þess óska aðgang að raunfærnimati byggðu á starfsreynslu, sem og náms- og starfsráðgjöf.						Boðið verður upp á árlega	Haust 2022
2.10 Í samstarfi við stjórn Ungmennafélagsins Súlunnar verði leitað leiða til þess að efla íþróttastarf félagsins.						Endurskoð að árlega	Lok árs 2022
2.11 Kortlagning á þörfum íbúa fyrir afþreyingu og félagsstarf og hvernig hægt er að mæta þeim.						Endurskoð að árlega	Lok árs 2022

2.1 Virkja fjarbúa og stofna félag brottfluttra Stöðfirðinga: Facebook hópur er til, og hafa brottfluttir Stöðfirðingar sótt um styrki í frumkvæðissjóð Sterks Stöðvarfjarðar fyrir verkefnum á Stöðvarfirði.

2.2 Kanna grundvöll fyrir leigumiðlun fyrir íbúðir sem ekki eru í heilsárs notkun: Aflað var upplýsinga varðandi eigendur húsnæðis sem ekki er í heilsársnotkun og kannaður áhugi á þessu markmiði. Í ljós kom að eigendur höfðu ekki áhuga á að stofna eiginlegt félag eða leigumiðlun.

2.3 Athuga þörf og fýsileika á húsnæðiskostum fyrir aldraða, svo sem þjónustuíbúðum, dvalarheimili og minni raðhúsum fyrir lok árs 2023: Það hefur verið haldinn einn fundur með Jaspis, félagi eldri borgara á Stöðvarfirði til að ræða þetta starfsmarkmið. Greinargerð um möguleika á uppbyggingu íbúðarhúsnæðis var unnin og send á íbúa Stöðvarfjarðar.

2.4 Sveitarfélagið skoði möguleika á ýmsum fjárhagslegum aðgerðum, til dæmis að fella niður eða gefa afslátt af opinberum gjöldum í því skyni að laða að nýja íbúa, fyrirtæki og fjárfesta: Fjarðabyggð er með í skoðun að breyta reglum um afslátt vegna gatnagerðargjalda svo að jaðarbyggðir sveitarfélagsins fái hærri afslátt. Er þessi breyting gerð í von um að byggt verði meira á svæðum þar sem eftirspurn eftir lóðum er minni.

2.5 Kannaðir verði möguleikar á breytingu á opnunartíma sundlaugar með tilraunaverkefni í þeim tilgangi að koma til móts við þarfir notenda og auka nýtingu á sundlauginni: Fjarðabyggð hefur ekki ráðist í þetta verkefni síðustu tvö ár. Verkefnastjóri sendi inn enn aðra beiðni til sveitarfélagsins og er þessi beiðni í vinnslu hjá Fjarðabyggð.

2.6 Kannaður verði grundvöllur fyrir lækun orkukostnaðar í rekstri sundlaugar: Verið er að skoða innan Fjarðabyggðar fýsileika þess að setja varmadætur við sundlaugina.

2.7 Finna leiðir til að styrkja rekstur verslunar frekar til framtíðar, meðal annars með aðgerðum Bygðaaáætlunar (A9): Stöðfirðingar sóttu ekki um í sjóðinn í ár enda vantar enn húsnæði undir rekstur. Nú í sumar byrjaði Verslunin Krónan með heimsendingu á matvörum til íbúa Stöðvarfjarðar sem hafa tekið vel í þessa þjónustu en þörfin á eiginlegri verslun á staðnum er enn til staðar.

2.9 Tryggja þeim sem þess óska aðgang að raunfærnimati byggðu á starfsreynslu, sem og náms- og starfsráðgjöf: Verkefnisstjóri auglýsir reglulega þessa þjónustu Austurbrúar og er einnig í samtali við skólastjóra grunnskólans um að fá kynningu um þessa þjónustu á starfsmannafund.

2.10 Efla íþróttastarf Súlunnar: Árleg endurskoðun hjá stjórn Súlunnar.

2.11 Afþreying og félagsstarf íbúa: Haldnir voru tveir heilsueflandi dagar á Stöðvarfirði í ár sem voru vel sóttir. Reglulega eru jógaöngur auglýstar. Spilakvöld eru haldin vikulega í húsnæði eldri borgara. Skemmtifélag Stöðvarfjarðar hefur verið að bjóða upp á bíósýningar í Sköpunarmiðstöðinni, ásamt sápukúlufjöri á Balanum.

Meginmarkmið 3: Öflugt atvinnulíf

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar	Markmiði lokið skv. verkefnisáætlun
3.1 Komið á opinberu starfi á Stöðvarfirði.							Lok árs 2024
3.2 Unnið verði að því að koma á fót aðstöðu fyrir óstaðbundin störf á Stöðvarfirði.							Lok árs 2024
3.3 Kanna grundvöll fyrir stofnun á vottuðu framleiðslueldhúsi.						Lokið	Lok árs 2023
3.4 Kanna grundvöll þess að koma á fót miðstöð fornleifarannsókna á Austurlandi, staðsettri á Stöðvarfirði.							Lok árs 2024
3.5 Styrkja stöðu Stöðvarfjarðar sem safnabæjar og tekið verði upp samstarf við Safnastjórn Fjarðabyggðar um eflingu safnastarfs og fjölgun tengdra starfa á Stöðvarfirði.							Lok árs 2024
3.6 Skoðaður verður grundvöllur þess að setja upp sýningu um fornleifar á Stöðvarfirði.							Lok árs 2025
3.7 Greina þörf fyrir sameiginlegt vörumerki eða „skjaldarmerki“ sem gæti nýst í markaðssetningu á vörum framleiddum á Stöðvarfirði.						Lokið	Lok árs 2023
3.8 Efla Sköpunarmiðstöðina með því að auka samstarf milli íbúa og forsvarsmanna með hugarflugsfundum og heimsóknnum.						Lokið	Lok árs 2023
3.9 Virkja íbúa og aðra áhugasama til þess að halda námskeið út frá þekkingu og aðstöðu.							Lok árs 2023
3.10 Að minnsta kosti eitt nýsköpunar- og/eða						Lokið	

<p>Þróunar-verkefni tengt atvinnulífi á Stöðvarfirði verði komið til framkvæmda.</p>							Lok árs 2024
<p>3.11 Kannaður verði möguleiki á samningi um sértækt Aflamark Byggðastofnunar.</p>						Lokið	Lok árs 2024

3.2 Unnið verði að því að koma á fót aðstöðu fyrir óstaðbundin störf á Stöðvarfirði fyrir lok árs 2024:

Á efri hæð Sköpunarmiðstöðvarinnar er búið að taka frá rými þar sem eiga að koma skrifstofur og fundaraðstaða fyrir einstaklinga sem vinna í fjarvinnu. Miðstöðin fékk styrk úr Frumkvæðissjóði til þess að byrja að vinna í rýminu.

3.3 Kanna grundvöll fyrir stofnun á vottuðu framleiðslueldhúsi fyrir smáframleiðendur: Verið er að vinna í því að standsetja rými í Sköpunarmiðstöðinni.

3.4 Kanna grundvöll þess að koma á fót miðstöð fornleifarannsóknna á Austurlandi: Ekki er komið á formlegt samtal um kjarna þessa starfsmarkmiðs en með auknum sýnileika verður auðveldara að hefja það samtal en árið hefur verið nýtt í að vekja athygli á fornleifa uppgreftinum inn á Stöð.

3.6 Skoðaður verður grundvöllur þess að setja upp sýningu um fornleifar á Stöðvarfirði: Verið er að skoða að setja upp sýningu með aðstoð þrívíddar tækni.

3.7 Greina þörf fyrir sameiginlegt vörumerki eða „skjaldarmerki“ sem gæti nýst í markaðssetningu á vörum framleiddum á Stöðvarfirði fyrir lok árs 2023: Í tengslum við þarfagreiningu og skipulag á iðnaðareldhúsinu, var fenginn hönnuður til að teikna upp merki eldhússins, sem heitir Fræ Sköpunareldhús. Það á þó eftir að hefja það samtal hvort að framleiðendur muni nota það til þess að merkja sínar vörur.

3.8 Efla Sköpunarmiðstöðina með því að auka samstarf milli íbúa og forsvarsmanna með hugarflugsfundum og heimsóknum: Það eru reglulega opin hús í Sköpunarmiðstöðinni og haldnir viðburðir þar sem íbúum er boðið.

3.9 Virkja íbúa og aðra áhugasama til þess að halda námskeið út frá þekkingu og aðstöðu fyrir lok árs 2023: Forsvarsfólk Sköpunarmiðstöðvarinnar kláraði að standsetja hluta af neðri hæð hússins svo að nú er hægt að leigja út rými ef fólk hefur áhuga á því. Þetta opnar á möguleika á því að halda námskeið ef fólk hefur áhuga á því.

3.10 Að minnsta kosti eitt nýsköpunar- og/eða þróunarverkefni tengt atvinnulífi á Stöðvarfirði verði komið til framkvæmda fyrir lok árs 2024: Fyrirtækið *Brauðdagar* er komið í vottað framleiðslurými. Aðstaðan hjá Kaffibrennslunni Kvörn er orðin fyrsta flokks. Enn er verið að vinna í koma upp þjónustumiðstöð fiskeldis í gömlu bræðslunni. Tréverkstæðið Steðjistf hefur nóg að gera. Naglafræðingur er með starfsemi heima hjá sér og boðið er upp á orkupunkta meðferðir hjá Friði og ró.

3.11 Kannaður verði möguleiki á samningi um sértækt Aflamark Byggðastofnunar: Þetta hefur verið kannað og samtöl tekin við starfsfólk hjá Byggðastofnun en samkvæmt því skortir talsvert upp á að forsendur séu fyrir úthlutun á Stöðvarfirði svo að hægt yrði að fá aflamark.

Jógaganga á Stöðvarfirði

17. Júní hátíðarhöld Fjarðabyggðar fóru fram á Stöðvarfirði í ár

Meginmarkmið 4: Sterkir innviðir

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar	Markmiði lokið skv. verkefnisáætlun
4.1 Aukin tækifæri í ferðamennsku. Greining á þörfum og skilgreining verkefna fyrir ferðaþjónustu á Stöðvarfirði. Skoða sérstaklega gæði þjónustu og afþreyingar-möguleika.						Lokið	Sumar 2023
4.2 Farið verði í umbætur á Suðurfjarðavegi á verkefnistíma Sterks Stöðvarfjarðar.							Lok árs 2025
4.3 Farið verði í greiningarvinnu á núverandi leiðakerfi almenningsgangna svo að þær verði styrktar enn frekar.						Lokið	Lok árs 2022
4.4 Lokið verði við lagningu ljósleiðara í íbúðarhús á Stöðvarfirði.						Lokið	Mitt ár 2024
4.5 Útfæra og setja upp upplýsingaskilti víðsvegar um bæinn. Að minnsta kosti þrjú ný skilti verði komin upp.							Sumar 2023
4.6 Skoðaður möguleiki þess að koma á fót „fjölnotahúsi“.							Lok árs 2023
4.7 Núverandi heilbrigðisþjónusta verði greind með það að leiðarljósi að koma betur til móts við notendur.							Lok árs 2023
4.8 Kortleggja allar mögulegar leiðir til uppbyggingar íbúðarhúsnæðis á Stöðvarfirði.						Lokið	Lok árs 2023
4.9 Teknar verði í notkun fimm nýjar íbúðir á Stöðvarfirði.							Lok árs 2025
4.10 Skoðað verði að koma á fót iðngörðum og/eða skrifstofukjarna.							Lok árs 2024

4.1 Aukin tækifæri í ferðamennsku. Greining á þörfum og skilgreining verkefna fyrir ferðaþjónustu á Stöðvarfirði: Greinargerð kláruð í ár og er aðgengileg inn á heimasíðu Austurbrúar².

² <https://austurbru.is/brothaettar-byggdir/>

4.2 Farið verði í umbætur á Suðurfjarðavegi á verkefnistíma Sterks Stöðvarfjarðar fyrir lok árs 2025: Sveitarstjórn sem og aðrir kjörnir fulltrúar Fjarðabyggðar hafa verið að þrýsta á að framkvæmdum á Suðurfjarðavegi verði flýtt á samgönguáætlun. Þingfólk kjördæmisins hefur einnig lagt fram þingsályktunartillögu þess efnis.

4.3 Greining á núverandi kerfi almenningsamgangna: Starfsmarkmið klárað 2022 með minnisblaði varðandi hugmyndir og ábendingar frá íbúum Stöðvarfjarðar.

4.4 Lokið verði við lagningu ljósleiðara í íbúðarhús á Stöðvarfirði fyrir mitt ár 2024: Í haust skrifaði Fjarðabyggð undir samning við Mílu um lagningu ljósleiðara í öllum byggðarkjörnum sveitarfélagsins. Allt íbúðarhúsnæði á Stöðvarfirði verða tengd við ljósleiðara sumarið 2025. Sú vinna er íbúum að kostnaðarlausu.

4.7 Núverandi heilbrigðisþjónusta verði greind með það að leiðarljósi að koma betur til móts við notendur fyrir lok árs 2023: Þessi vinna er lítillega hafin. Verkefnisstjóri mun kanna áhuga meðal íbúa betur á nýju ári.

4.8 Kortleggja allar mögulegar leiðir til uppbyggingar íbúðarhúsnæðis á Stöðvarfirði fyrir árslok 2023: Greinargerð var tekin saman um þá möguleika sem eru til staðar til uppbyggingar íbúðarhúsnæðis.

4.10 Skoðað verði að koma á fót iðngörðum og/eða skrifstofukjarna fyrir árslok 2024: Þetta tengist starfsmarkmiði 3.2 sem er í vinnslu í Sköpunarmiðstöðinni.

Ljósakvöld hjá Steinisafni Petru

Styrkir 2024

Opnað var fyrir umsóknir í Frumkvæðissjóð Sterks Stöðvarfjarðar 15. janúar og var opið fyrir umsóknir 15. febrúar. Alls bárust 23 umsóknir og heildarkostnaður verkefna var tæplega 37.5 milljónir en heildar upphæð umsókna var um 27 milljónir. Í þetta sinn voru 11.350.000 til úthlutunar en hingað til hefur sjóðurinn verið 7 milljónir.

18 verkefni fengu styrk úr sjóðnum en öll verkefni eiga það sameiginlegt að eiga sterkan hljómgrunn í verkefnisáætlun Sterks Stöðvarfjarðar sem og að styðja vel við framtíðarsýn verkefnisins. Úthlutunarathöfn fór fram þann 21. mars á Kaffi Saxa.

Yfirlit styrkja 2024

Umsækjandi	Verkefni	Upphæð
Kaffibrennslan Kvörn	Heimasíða, sala á netinu	650,000
Skemmtifélag Stöðvarfjarðar	Skemmtifélag Stöðvarfjarðar	700,000
Atomic Analog	3D Fræsari	500,000
Steðjistf ehf.	Tækjakaup	450,000
Rósa Valtingojer	Keramik og kaffi	800,000
Ungmennafélagið Súlan	Útilkamsrækt	300,000
Óstofnað félag um ferðaþjónustu	Ferðamannauppbygging á Stöðvarfirði	300,000
Lukasz Stencil	Innrömmun og forvarsla Austurlands	850,000
Landatangi ehf.	Brunaveggur	350,000
HJ ehf.	Kaffihús	750,000
Kimi Taylor/Brauðdagar deighús	Brauðdagar	900,000
Guðmundur A. Hreinsson	Stodvarfjordur.is	400,000
Rósa Valtingojer	Minjagripur	650,000
Solveig Friðriksdóttir	Heilsueflandi dagar á Stöðvarfirði	400,000
Sköpunarmiðstöðin	Framkvæmdir Fræ Sköpunareldhús	1,650,000
Hlynur Ármannsson	Saga Stöðvarfjarðar	500,000
Sólmundur Friðriksson	Stöðfirskir bátar og skip	800,000
Sköpunarmiðstöðin	Office space 2.floor	400,000
	Samtals upphæð styrkja:	11,350,000

Þess má geta að fyrirtæki og félagshópar á Stöðvarfirði hafa einnig sótt í aðra sjóði og fengið úthlutað:

Umsækjandi	Verkefni	Sjóður	Upphæð
Sköpunarmiðstöðin	Sköpunarmiðstöðin	Uppbyggingarsjóður Austurlands	1.500.000
Kimi Tayler	Brauðdagar Deighús	Uppbyggingarsjóður Austurlands	800.000
Fræ Sköpunareldhús	Undirbúningur fyrir iðnaðareldhús í Sköpunarmiðstöðinni	Uppbyggingarsjóður Austurlands	800.000
Le Temple	Tiny Church Lodging	Uppbyggingarsjóður Austurlands	500.000
Skemmtifélag Stöðvarfjarðar	Aparóla á Balann	Samfélagssjóður Alcoa	300.000

Styrkhafar við úthlutun úr Frumkvæðissjóði Sterks Stöðvarfjarðar 2024

Staða styrktra verkefna frá 2023

Önnur úthlutun úr Frumkvæðissjóði Sterks Stöðvarfjarðar fór fram í febrúar 2023.

Yfirlit styrkja:

Umsækjandi	Verkefni	Upphæð	Staða verkefnis
Hlynur Ármannsson	Örnefnaskráning Stöðvarfjarðar	500.000	Lokið
Golfklúbbur Stöðvarfjarðar	Golfhermir á Stöðvarfirði	500.000	Styrk skilað
Kaffibrennslan Kvörn	Kaffibrennslan Kvörn - tækjabúnaður	750.000	Lokið
Goðaborg ehf.	Iðnaðarreykhús á Stöðvarfirði	1.000.000	Í vinnslu
Goðaborg ehf.	Hráefnis-og afurðarkælin í fiskvinnslu	600.000	Í vinnslu
Guðmundur A. Hreinsson	Stodvarfjordur.is	300.000	Í vinnslu
Jóhannes Hafsteinsson & Leopold Figved	Stöðvagninn – matarvagn.	350.000	Styrk skilað
Stuðfirðingur ehf	Bingo, pool og pílu aðstaða	200.000	Lokið
Sólmundur Friðriksson	Stöðfirskir bátar og skip – skilti	50.000	Lokið
HJ ehf	Uppbygging sviðs á Söxu	200.000	Lokið
HJ ehf	Tónleikaröð á Söxu	250.000	Lokið
Þórhallur I. Atlason	Pönkgarðurinn	200.000	Lokið
Fasteignafélagið Tudor ehf	Verslunin Brekkan	750.000	Styrk skilað
Áhugahópur um fornleifarannsóknir	Fornleifauppgröftur á Stöð og efling samfélagsvitundar um rannsóknir þar	400.000	Lokið
Kimi Tayler	Jokes and Gestures: comedy for youth and social engagement: Equipments for media	200.000	Lokið
Íbúasamtök Stöðvarfjarðar	Rafrænt göngukort á Stöðvarfirði, undirbúningur	300.000	lokið
Ásthildur Ákadóttir	Máfurinn tónlistarsmiðja	650.000	lokið
	Samtals upphæð styrkja	7.200.000	

Styrkt verkefni frá 2022

Verkefni er fengu styrk úr fyrstu úthlutun Frumkvæðissjóðs Sterks Stöðvarfjarðar árið 2022.

Umsækjandi	Verkefni	Upphæð
Kaffibrennslan Kvörn	Kaffibrennslan Kvörn	1.500.000
Sköpunarmiðstöðin	Hönnun á matvælaeiningu, Kaffibar	1.200.000
Guðmundur A. Hreinsson	Heimasíðan stodvarfjordur.is	600.000
Atomic Analog production	Machines & tools for Atomic Analog production	550.000
Sköpunarmiðstöðin	Endurbætur á verkstæðum	550.000
Íbúasamtök Stöðvarfjarðar	Göngustígur með sjávarsíðunni	400.000
Póra Björk Nikulásdóttir	Iðnaðareldhús (undirbúningur)	400.000
Ástrós ehf.	Fiskibolluframleiðsla	350.000
Solveig Friðriksdóttir	Slökunarpúðinn Friður & ró	350.000
Ungmennafélagið Súlan	Gólfefni í líkamsræktarsal	350.000
Skemmtifélag Stöðvarfjarðar	Tónleikar á bæjarhátíðinni Støð í Stöð	350.000
Solveig Friðriksdóttir	Viðskiptaáætlun v/heilsueflandi námskeiða. Styrk skilað	200.000
Landatangi ehf	Orkusparnaður	200.000
	Samtals upphæð styrkja:	7.000.000

Stöðvarfjörður í fréttum

Hér eru hlekkir á nokkrar fréttir og umfjallanir um Stöðvarfjörð.

Eldri borgarar léku stórt hlutverk í umfjöllun Landans um austfirsku byggðahátíðina Dagur myrkurs.

<https://www.ruv.is/sjonvarp/spila/landinn/37025/b1348m/dagur-myrkurs>

Landinn heimsótti einnig Kaffibrennsluna Kvörn í aðdraganda Matarmóts Austurlands.

<https://www.ruv.is/sjonvarp/spila/landinn/37025/b1348q/astrida-fyrir-kaffi>

Steinasafn Petru fékk umfjöllun í Bændablaðinu og í kvöldfréttum Rúv en safnið var 50 ára í ár.

https://www.bbl.is/media/1/bbl13.tbl.2024iii.pdf?fbclid=IwY2xjawlIZGZleHRuA2FlbQlxMAABHRbD_-4i1SFo9EK7LN5xGwqsbb40XLUMJ2YVc4QsLWu_8wM_tp0ief7Emw_aem_OQeMON29GilePepZNmV_DnQ

<https://www.ruv.is/sjonvarp/spila/frettir/30762/ag9n7v/steinasafn-petru-fagnar-50-ara-afmaeli>

Myndir frá árinu 2024

Hugleiðingar verkefnisstjóra

Sterkur Stöðvarfjörður hófst árið 2022 og mun því, að öllu óbreyttu, ljúka nú í enda árs 2025. Verklag Brothættra byggða hefur haft jákvæð áhrif á samfélagið hér á Stöðvarfirði og mörg áhugaverð verkefni hafa sprottið upp, með aðstoð Frumkvæðissjóðs verkefnisins. Það mikilvægasta, er þó að íbúar eru orðnir meðvitaðir um hlutverk sitt og ábyrgð þegar kemur að því að efla samfélagið og aukið sjálfstraust sem fylgir því að sjá hugmyndir þeirra verða að veruleika.

Það eru spennandi tímar hér á Stöðvarfirði og eru mörg áhugaverð verkefni í gangi.

Solveig Friðriksdóttir fékk styrk til að halda tvo heilsueflandi daga hér á Stöðvarfirði. Voru þetta námskeið þar sem boðið var upp á fyrirlestra, jógaöngur og slökunarstund með hreinu kakói.

Brottflyttir Stöðfirðingar hafa verið að vinna að áhugaverðum verkefnum sem snúa bæði að viðhalda sögu staðarins. Hlynur Ármannsson er að undirbúa Sögu Stöðvarfjarðar og Sólmundur Friðriksson hefur unnið að sögu útgerðar á Stöðvarfirði og afrakstur verkefnisins eru skilti á varnargarðinum við

Sköpunarmiðstöðina. Þar sló hjarta útgerðar Stöðvarfjarðar hér á árum áður og því viðeigandi staður fyrir upplýsingaskilti um stöðfirska báta og skip.

Vinna við Fræ Sköpunareldhús heldur áfram en eldhúsið er hugsað sem opið eldhús fyrir matvælaframleiðendur á Austurlandi. Markmiðið er að bjóða upp á aðstöðu þar sem frumkvöðlar og fyrirtæki í matvælageiranum geta nýtt sér sameiginlegan búnað og rými til framleiðslu, tilrauna og þróunar. Þetta er stórt og viðamikilið verkefni sem þarf mikinn stuðning en mun, þegar fram líða stundir, gegna mikilvægu hlutverki á Stöðvarfirði og verða atvinnuskapandi.

Annað stórt framfaraskref er lagning ljósleiðara á Stöðvarfirði, sem mun bæta nettengingu til muna. Samkvæmt undirrituðum samningi Fjarðabyggðar við Mílu, á að klára að leggja ljósleiðara hér á Stöðvarfirði sumarið 2025. Þetta er gífurlega mikilvægt fyrir stað eins og Stöðvarfjörð og opnar á mörg áhugaverð tækifæri og styður einnig vel við núverandi fyrirtæki.

Þetta gríðarlega mikilvæga framfaraskref mun án efa hjálpa til við að styrka og efla Stöðvarfjörð. Við erum að byrja á því að koma upp samvinnurými á efri hæð í Sköpunarmiðstöðinni, sem mun bæta aðgengi að aðstöðu fyrir frumkvöðla og sjálfstætt starfandi einstaklinga. Samvinnurýmið mun einnig skapa aðstæður sem auðvelda óstaðbundin störf, með háhraðanettengingu og tækjabúnaði sem hentar fyrir fjarvinnu. Það er einnig mjög ánægjulegt hversu vel Fjarðabyggð stóð að þessu máli, vann það hratt og vel og næsta sumar verður kominn ljósleiðari í hvert íbúðarhúsnæði í bænum.

Verslunarleysi hér í bænum hvílir þungt á íbúum og ofan á það bætist að engin starfsemi er á Kaffi Saxa. Stöðfirðingum sviður að sjá tvö húsnæði standa hér auð.

Eins áður hefur komið fram, þá er 2025 síðasta ár Stöðvarfjarðar í verkefninu Brothættar byggðir. Bæjarráð Fjarðabyggðar samþykkti á fundi sínum rétt fyrir jól að sækja formlega um framlengingu á verkefninu. Það er þó háð samþykki stjórnar Byggðastofnunar. Að mínu mati er verkefnið Sterkur Stöðvarfjörður að styrkja samfélagið og skapa hér varanleg tækifæri. Með áframhaldandi stuðningi verður Stöðvarfjörður betur í stakk búinn til að dafna og blómstra sem sjálfbært og skapandi samfélag til framtíðar.

Stöðvarfirði, janúar 2025

Valborg Ólaf A. Wærén

Myndir eru teknar af verkefnisstjóra við hina ýmsu viðburði á Stöðvarfirði 2024. Fleiri myndir eru á facebook síðu verkefnisins, facebook.com/sterkur_stodvarfjordur. Hægt er að fylgjast með lífinu á Stöðvarfirði:

 [sterkur_stodvarfjordur/](https://www.instagram.com/sterkur_stodvarfjordur/)

 [SterkurStodvarfjordur](https://www.facebook.com/SterkurStodvarfjordur)